U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška a soudců a soudkyně Josefa Baxy, Michaely Bejčkové, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Miloslava Výborného (soudce zpravodaj) v právní věci navrhovatele: **Ing. J. N.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.**, **3) JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.**, **4) MUDr. Jiří Ventruba, CSc.**, **5) Mgr. Bohuslav Sobotka**, **6) Bc. Roman Onderka, MBA**, **7) Ing. Jana Krutáková**, **8) Mgr. Ivo Pojezný**, **9) doc. PhDr. Miroslav Grebeníček, CSc.**, **10) Mgr. Radek Holomčík**, **11) Tomáš Vymazal**, **12) prof. MUDr. Vlastimil Válek, CSc., MBA, EBIR**, **13) Mgr. Ing. Taťána Malá**, **14) prof. Ing. Karel Rais, CSc., MBA, Dr.h.c.**, **15) MUDr. Miloslav Janulík**, **16) prof. MUDr. Rostislav Vyzula, CSc.**, **17) Mgr. Lenka Dražilová, MBA**, **18) Ing. Pavel Staněk**, **19) David Štolpa**, **20) Mgr. Jiří Mihola, Ph.D.**, **21) Ing. Stanislav Juránek**, **22) PhDr. Ing. Mgr. Jan Hrnčíř, MBA, LL.M.**, **23) Bc. Lucie Šafránková**, **24) Lubomír Španěl** ve věci návrhu na vyslovení neplatnosti voleb kandidátů zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v Jihomoravském kraji ve volbách konaných ve dnech 20. a 21. října 2017,

takto:

I. Návrh **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Navrhovatel byl ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 20. a 21. října 2017 (dále jen „volby do Poslanecké sněmovny“) zapsán do stálého seznamu voličů podle místa trvalého pobytu v Jihomoravském kraji. Návrhem doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 30. 10. 2017 se domáhal vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů zvolených v Jihomoravském kraji ve volbách do Poslanecké sněmovny.

[2] Navrhovatel uvedl, že byl řádným členem volební komise v obci Žerotice. Za důvod neplatnosti volebních výsledků označil následující skutečnosti.

[3] Po ukončení části voleb, kdy hlasují voliči, komise vyprázdnila obě urny na pracovní stůl. Poté každý člen komise samostatně vyjímal hlasovací lístky z obálek, aniž by proběhla vzájemná kontrola platnosti hlasovacích lístků. Vedle hlasovacích lístků vyjímaných z obálek ležely volné hlasovací lístky, tzv. pomocné, ale jako pomocné neoznačené. V době, kdy měla probíhat kontrola platnosti volebních lístků, odešel zapisovatel telefonovat cca na 10 minut mimo volební místnost; volební místnost ponechal otevřenou a jeho práci prováděla další člena komise. Lístky, používané jako náhradní pro voliče bez hlasovacích lístků, ležely na okenním parapetu v dosahu kohokoli z komise. Navrhovatel dále tvrdil, že nezpracované materiály byly odneseny mimo volební místnost a tam zpracovávány. Zapisovatel poté do volební místnosti donesl listiny s požadavkem jejich podpisu. Navrhovatel uvedl, že obdobným způsobem probíhají volby v obci Žerotice již několik (volebních) let a obzvláště při volbách do obecního zastupitelstva vyhrávají volby ti, kdo jsou zpracovateli volebních lístků.

[4] Poté, co navrhovatel odmítl podepsat jakékoliv listiny potvrzující výsledek voleb, odnesli zbývající členové komise veškeré volební materiály do kanceláře starosty a společně s ním pokračovali v jejich zpracování bez navrhovatelovy účasti. Navrhovatel důvody odmítnutí podpisu sepsal a podepsal; komise mu sdělila, že originál této listiny bude předán pověřenému úřadu ve Znojmě jako doklad k volbám v obci Žerotice.

[5] Zpracované listiny byly odvezeny na pověřený úřad do Znojma, následně byly přivezeny zpět s tím, že mají být opraveny. Oprava byla opět provedena v kanceláři starosty bez navrhovatelovy účasti, „*dle zvukových informací*“ byly podepisovány listiny. Opravené listiny odvezl starosta, zapisovatel a předsedkyně volební komise do Znojma. Po návratu starosta navrhovateli sdělil, že volby skončily a vyzval jej k opuštění volební místnosti.

[6] Za důvod neplatnosti voleb označil navrhovatel také to, že kontrola provedená pověřeným úřadem skončila konstatováním „bez závad“. Zapisovatel musel pouze dodatečně vyhotovit průkaz předsedkyně komise, který ji nebyl vystaven. Předsedkyně rovněž neskládala slib, který je potřebný pro vznik členství v okrskové volební komisi. Školení k volbám se zúčastnil pouze zapisovat a navrhovatel.

[7] Navrhovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že volba kandidátů zvolených v Jihomoravském kraji ve volbách do Poslanecké sněmovny je neplatná.

II.

[8] Nejvyšší správní soud zaslal volební stížnost k vyjádření Státní volební komisi a všem zvoleným kandidátům v Jihomoravském kraji. Od starosty obce Žerotice vyžádal vyjádření k návrhovým tvrzením.

[9] Státní volební komise ve vyjádření k návrhu citovala § 40 odst. 4 a 5 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále jen „volební zákon“) a uvedla, že pohyb okrskové volební komise

spolu s volební dokumentací do jiné místnosti pro účely sčítání hlasů, s ohledem na vyšší riziko manipulace s volebními materiály, nedoporučuje.

[10] Starosta obce Žerotice ve vyjádření k návrhu nejprve uvedl, že navrhovatel byl do voleb delegován politickou stranou SPO a stal se platným členem volební komise. Ostatní členové volební komise byli (s jednou výjimkou) občané obce Žerotice, které starosta po poměrně velkém hledání a přemlouvání do komise jmenoval. Poznamenal, že navrhovatel *„v obci platí za nesmírně komplikovanou osobu“*, v minulosti si již na práci komise stěžoval a z důvodu jeho přítomnosti v komisi se občanům nechtělo ve volební komisi působit.

[11] Starosta dále uvedl, že ke stížnosti na způsob sčítání hlasů nemůže nic říct, protože komise pracovala v uzamčené místnosti, kam neměl přístup. Zdůraznil, že při těchto volbách v komisi zavládla nervozita poté, co navrhovatel vytáhl kameru, a místo toho, aby se zapojil do sčítání hlasů, si všechny přítomné natáčel. Zapisovatel starostu na uvedené upozornil a věc byla nahlášena volební komisi ve Znojmě. Po ukončení sčítání předsedkyně volební komise, zapisovatel a starosta ve starostově kanceláři přenesli vyhodnocené výsledky do elektronické podoby. Vytištěné archy po kontrole podepsali členové komise vyjma navrhovatele, který sepsal stížnost. Archy byly převezeny do Znojma, a protože na některých listinách chyběly podpisy, byly přivezeny zpět, aby komise chybějící podpisy doplnila; napodruhé byly všechny listiny přijaty.

[12] Dále starosta uvedl, že podle jeho informací se školení účastnil zapisovatel, ostatní členové komise byli poučeni na ustavujícím zasedání volební komise, kde jim byl předán k prostudování volební zákon a pokyny pro volební komise. Volební lístky nikdy neopustily volební místnost, pouze zapisovatel a předsedkyně s členkou komise přišli výsledky diktovat do starostovy kanceláře. Navrhovatel mohl ostatní členy komise poučit o správném sčítání hlasů, nic takového neudělal, jen seděl a nahrával, patrně s již předchozím úmyslem volby zpochybnit. Signifikantní je navrhovatelova paralela s obecními volbami, v nichž pravidelně získává minimální počet hlasů; při minulých volbách do zastupitelstva obce rovněž napadl práci komise. Předsedkyně komise byla vylosována na prvním zasedání volební komise, kterého se nemohla zúčastnit, proto slib člena komise složila později; její podpis na listině zapisovatelů a členů volební komise však chybí.

[13] Závěrem starosta prohlásil, že věří v potvrzení volebních výsledků v obci Žerotice, neboť je přesvědčen, že volební komise pracovala velmi dobře a zodpovědně. Jakékoliv machinace s volebními lístky vyloučil.

[14] Žádný ze zvolených kandidátů se k návrhu nevyjádřil.

III.

[15] Navrhovatel se, v souladu s § 87 odst. 1 volebního zákona, domáhal vyslovení neplatnosti volby kandidátů při volbách do Poslanecké sněmovny, kteří byli voleni v okrsku, v němž je navrhovatel zapsán ve stálém seznamu voličů. Nejvyšší správní soud nepovažoval navrhovatelova tvrzení za bezvýznamná. Již proto si vyžádal vyjádření Státní

volební komise, stanovisko starosty obce Žerotice, který archivuje volební dokumentaci, a také volební dokumentaci. O vyjádření požádal i zvolené kandidáty.

[16] Nejvyšší správní soud z vyžádané volební dokumentace ověřil, že navrhovatel skutečně odmítl podepsat zápis o průběhu a výsledku hlasování ve volebním okrsku č. 1 v obci Žerotice, okres Znojmo, ze dne 21. 10. 2017. Důvody odmítnutí navrhovatel sepsal; listina z 21. 10. 2017 nadepsaná *„Odůvodnění odmítnutí podpisu volebních listin“* byla přílohou zápisu o průběhu a výsledku hlasování. Navrhovatel v ní mimo jiné uvedl: *„Neprovedla se samostatná kontrola volebních lístků společně a tak se umožnilo ovlivnit volby. Z tohoto důvodu odmítám podepsat dokumenty o těchto volbách.“*

[17] Vzhledem k tomu, že navrhovatel pociťoval jím zaznamenanou činnost volební komise jako nesprávnou, považuje Nejvyšší správní soud jeho reakci na tuto činnost za adekvátní. Navrhovatel vhodně nepodepsal zápis o průběhu a výsledku hlasování a bylo též z jeho strany správné, že odůvodnění svého počínání zaznamenal. Rovněž reakce volební komise byla adekvátní; navrhovatelovy námitky vůči průběhu voleb zdůvodňující, proč nebyl zápis navrhovatelem podepsán, připojila k zápisu o průběhu a výsledku hlasování; námitky proto posléze mohly být spolu s ostatní volební dokumentací postoupeny Nejvyššímu správnímu soudu. Přesnější a zcela souladné s volebním zákonem (§ 42 odst. 1) by sice bylo, pokud by důvody odepření podpisu nesepisoval navrhovatel sám, avšak zvoleným postupem nemohla být a nebyla jeho práva nikterak dotčena.

[18] Navrhovatel v návrhu tvrdil porušení metodiky sčítání hlasů – neprobíhala vzájemná kontrola platnosti hlasů, neboť platnost hlasů byla kontrolována jen individuálně jednotlivými členy volební komise. Dodržení takovéto metodiky je nepochybně žádoucí, avšak jen z faktu, resp. z tvrzení, že takovýto postup dodržen nebyl, nelze bez dalšího dovodit porušení volebního zákona, navíc s důsledkem vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů ucházejících se o zvolení poslancem v Jihomoravském kraji. Podle § 40 odst. 4 volebního zákona totiž *[p]o vynětí hlasovacích lístků z úředních obálek okrsková volební komise nebo zvláštní okrsková volební komise rozdělí a sečte hlasovací lístky, které byly odevzdány pro jednotlivé politické strany, politická hnutí a koalice, přičemž vyloučí neplatné hlasovací lístky. Dále sečte přednostní hlasy, které byly odevzdány jednotlivým kandidátům*; k opomenutí takto zákonem určeného postupu nedošlo. Obsahem navrhovatelova tvrzení ani nebyla námitka, že by snad ve volební komisi, ve které byl i on členem, docházelo k volebním podvodům, manipulacím, či machinacím. Spíše šlo o upozornění na navrhovatelem vytýkané nepořádky.

[19] Navrhovatelovu argumentaci proto nelze považovat za doložení hrubého porušení volebního zákona (§ 87 odst. 5 volebního zákona).

[20] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů návrh zamítl. Přesto však považuje za významné upozornit na nezbytnost dodržovat v práci každé volební komise veškerá doporučení mající za cíl zabezpečení řádného průběhu voleb včetně zjištění řádného výsledku hlasování. Jedním z takových doporučení je i vzájemná kontrola ověřování výsledků hlasování, jež však mimo jiné nutně předpokládá, že se tohoto ověřování každý z členů volební komise aktivně zúčastní. Právě tato práce – a nikoliv inspekční či dozorčí kontrola ostatních členů komise – je smyslem činnosti člena volební komise.

[21] O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce Nejvyššího správního soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. listopadu 2017

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu